

TMMOB ÖĞRENCİ ÜYE KURULTAYI ANKARA'DA GERÇEKLEŐTİRİLDİ

Üniversitelerde mühendislik, mimarlık ve Őehir planlaması eğitimi gören öğrencilerin, ilgili odalarının örgütlülüğü altında, yaşama, eğitime ve  niversiteye dair sorunlarını tartıŐtıđı,  z m yollarını üretmeye çalıŐtıđı bir tarzı,  zg r bir platforma taŐımak,

TMMOB ortamında  ğrenci komisyonları ile başlayan ve  ğrenci üyelik ile ilerletilen Oda- ğrenci iliŐkisini ve örgütlülüğünü geliştirmek,

Söz, yetki, karar süreçlerinde öğrencilerin de olduğu özerk ve demokratik  niversite için birlikte tartışmak ve üretmek anlayıŐını,  ğrenci, Oda ve TMMOB iliŐkisinde yaşama geçirmek,

Öğrenci  ye örgütlülüğünün geliŐmesini sağlamak,

amaçlarının gerçekleŐmesi için 26 Kasım 2005 tarihinde ilki gerçekleŐtirilen TMMOB  ğrenci  ye Kurultayı gerçekleŐtirilmiŐtir.

Öğrenci  yelerin Odaları adına konuŐmalar yaptığı kurultayda, Odamız  ğrenci örgütlülüğü JEOGENÇ adına, **Serdar ÖZGEN** aŐađıdaki bildirimizi sunmuŐtur.

“Kapitalizm ve burjuvazi, bir anlamda, doğa bilimleriyle, o alandaki sıçramalarla doğdu ve geliŐti. Burjuvazinin egemenlik mücadelesinde de, doğa bilimleri, ideolojik bir araç olarak, feodaliteye ve dinsel gericiliğe karşı, temel bir silahtı.  retime doğrudan bağlanan teknoloji ve bilim, her ne kadar kötü kullanılsa da, bugün, kapitalizmin baŐlıca gücünü oluŐturuyor.

Yalnızca bilim, teknoloji ve üretim alanlarındaki gelişmelerin gerçek uygarlığın kurulmasında ve insanca yaşam ortamlarının sağlanmasında yeterli olmadığı görülmektedir. Albert Einstein “Bilim amaçlar yaratamaz ve onları insana aŐılayamaz; bilim, olsa olsa belli amaçlara ulaŐtıracak araçları sunabilir. Fakat amaçların kendileri, yüce ahlaki ideallere

sahip kişilikler tarafından tasarlanan –eğer bu amaçlar ölü doğmuş değil, aksine canlı ve güçlü iseler- ve yarı bilinçsiz bir biçimde, toplumun yavaş evrimini belirleyen çok sayıdaki insan tarafından benimsenir ve ileriye doğru taşınır” diyerek insan olmanın sorumluluğunun, bilim, teknoloji, üretim karşındaki konumlanışını dünyaya hatırlatmak gerektiğini görüyor ve ekliyor: “Bu nedenle, sorun insan sorunlarına dair olduğu zaman, bilimi ve bilimsel yöntemleri abartmamaya dikkat etmeli, toplumsal sorunlar üzerinde söz söyleme hakkının yalnız uzmanlarda olduğunu sanmamalıyız”. Bu nedenle mühendis ve mimarlar, toplumda yaratılan değerler gibi, bilimsel ve teknolojik gelişmelere bağlı bilgi ve ürünlerin kullanımında da toplumun söz ve karar sahibi olmasını, doğanın ve insanın temel değerler olarak kabul edildiği ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel politikalarla birlikte özgürlüğü, demokrasi ve barışı savunmak ve geliştirmek durumundadırlar. Bu politikaların savunulması, 21.yüzyılda dünya kapitalizminin gündeme getirdiği sermayenin küresel egemenlik projesi nedeniyle daha çok önem kazanmaktadır.

Yerkürenin oluşumundan günümüze canlı türleri yedi kez kütleli olarak yokolmuştur. Geçmişteki bu yokoluşlar doğal olgular ve süreçlerden kaynaklanmışken, bugün doğal süreçlerin yıkıma dönüşmesindeki en önemli etken doğaya müdahale eden ve koşulları olumsuzla evrilten insandır. Doğaya, doğal süreçler ve dengeler gözönüne alınmaksızın yapılan müdahaleler ve yararlanma uygulamaları doğanın tahrip olmasına, doğal dengelerin bozulmasına ve yıkımlara neden olacaktır ve olmaktadır da. Bu bilinçsiz ve sömürü amaçlı yararlanma doğada kaos yaratacak, giderek artan sayıda canlı türünün yokolmasına ve kütleli kırımlara neden olan beklenmedik doğal olaylara zemin hazırlayacaktır. İnsan türünün bu yokoluş sürecinden kendini kurtarabilmesi için doğaya bakışımı kökten değiştirmesi gerekmektedir.

İnsanlığın sorunu evrim sürecini doğal bir gelişim olarak almak yerine Oluşturucu Dış

Güç, bir diğer deyişle Doğaüstü bir Güç tarafından oluşturulup örgütlendiği düşüncesini temel almasından, buna karşılık bu gelişimin farklı türler ve oluşumlar ile doğal ortamın etkileşiminden kaynaklandığının gözardı edilmesinden kaynaklanmaktadır. İkinci bir sorun kaynağı ise, bu genel bakışın uzantısı olarak, tepeden inmece bir toplumsal örgütlenmenin egemen olması ve bu örgütlenme türünün tüm örgütlenme ve yönlendirme inisiyatifi ve sorumluluğunu tepedeki unsur(lar)a bırakmasıdır. İnsanın insanı tahakküm altına aldığı bu tür örgütlenme doğayı da tahakküm altına alma ve doğadan bilinçsizce yararlanma mantığını ürettiği için yıkımlara neden olmaktadır. İnsanı sömürmeyen bir sistem, insanın doğal ve asli bir parçası olduğu doğayı da sömürmeyecektir. doğayı ve içinde yaşadığımız doğal çevreyi önce kavramada, ardından da doğal dengeleri gözeterek dönüştürmede felsefe ve bilimi birlikte ele almalıyız.

Kapitalist sistem bilim ve teknolojiyi insanı ve doğal kaynakları daha fazla sömürme amacıyla kullanıyor. Teknolojik gelişmelerin insan ve üretim araçları üretim ilişkileri üzerinde değişik boyutlu etkileri ortaya çıkıyor. Bu etkilerin sonuçları olarak:

Egemen sınıflar için teknoloji kar maksimizasyonu için kullanılan bir araçtır. Bu nedenle teknoloji ücretli çalışanların istihdamını daraltıcı faktör olarak kullanılmaktadır. Teknolojik gelişmeler iş gücünün verimliliğini arttırırken, işgücü için istihdamı daraltıcı etki yaratmaktadır. Teknolojinin işgücü üzerindeki işsizlik yaratma tehditi çalışma yaşamının yeniden düzenlenmesini gerektirmektedir. Bu nedenle işsizliği önlemeye yönelik olarak çalışma saatleri azaltılmalı, iş imkanlarından daha fazla sayıda insanın yararlanacağı şekilde düzenlenmelidir.

Teknolojik gelişmeler işgücünün niteliğini değiştirmektedir. Birçok işgücü türünü niteliksiz hale getirirken, bir yandan yeni, nitelikli işgücü talebi yaratmaktadır. Nitelikli işgücünü sağlama koşulları Neoliberal politikalarla insan temel hakkı durumundaki eğitimin me-

ta haline getirilmesiyle bireyler için sürekli bir gider haline getirilmektedir. İşgücünün piyasa ilişkisi içindeki bu konumu eşitsizlikleri derinleştirmekte, işgücü sürekli birbiri ile rekabet eder hale dönüştürmektedir. Mühendislik alanında da bu durum görülmektedir. Mühendisler arasında uzmanlaşma, yetkinleşme gibi unsurlarla, niteliksel anlamda farklılaştırma gelişmesi; mühendislik alanındaki işgücü fazlalığına karşı, mühendislik alanındaki işgücünün bir kesimine olanaklar sağlayıcı düzenlemedir. Planlama süreçlerinden uzak, serbest pazar içindeki üretim-istihdam ilişkisi nitelikli, niteliksiz ayrımı olmadan işgücünün büyük kısmını ekonomi dışı alana itmekte, işsizliği nitelikli-niteliksiz işgücünden bağımsız yapısal bir sorun haline getirmektedir. Bu nedenle işsizlik, işsizlerin olduğu kadar çalışanların ve öğrencilerin de sorunudur.

Eğitim, bir toplumda istendik, diskordans oluşturmayan, sessizlik kültürüne adapte bireyler yetiştirmek için kullanılan, devletin en önemli ideolojik aygıtlarından biridir. Bu, kişinin zihinsel, bedensel, duygusal ve toplumsal yeteneklerini kontrol altında tutmak, yani rutini karakterize etmek için egemenlerin kullandığı bir aygıttır. 1980 darbesiyle getirilen YÖK zihniyeti üniversiteleri işlevsiz hale getirmiştir. Neo-liberalizm politikaları eğitimi paralı hale getirerek insanlar için temel hak olmaktan çıkarmıştır. Bu süreçle birlikte üniversiteler ticarethane öğrenciler ise müşteri konumuna getirilmiştir. Politik, ekonomik, toplumsal pek çok nedenden dolayı Türki-

ye'de hala istenilen nitelikte eğitime ve bilimsel bilgiye sahip olmadığımız bir gerçektir.

Eğitimin amacı insan potansiyelini açığa çıkarmak sorgulayıcı, araştırmacı, yaşamdaki gerçeklerle neden-sonuç ilişkisi kuran, olayları sürekli değişim, etkileşim ve dönüşüm sürecinin bir parçası olarak gören bireyler oluşturmaktır. Eğitim, usta-çırak ve ya öğret-en-öğrenen ilişkisi gibi değil, tam tersine öğretmenin öğretirken öğrendiği, öğrenenin öğrenirken öğrettiği diyaloga dayalı bir şekilde verilmelidir. Ancak bu şekilde ezberci eğitimden uzak, dogmatik olmayan, bilimsel bilginin ışığında dünyayı değerlendirebilecek bireyler yetişebilecektir.

Ülkemizdeki mühendislik eğitimindeki, uygulamalı eğitimin yoksunluğu laboratuvar çalışmalarından yoksunluk, bilgisayar donanımsızlığının yetersizliği ve bunların sonucu olarak da ezbere dayanan eğitimin varlığı biz öğrencilerce yaşanılarak teneffüs edilmektedir. Ülkemizde üniversitelerden çıkan öğrenciler genelde pratik eksikliği yüzünden her şeyden önce üretim mekanizmasında vasat verimlilikte işe başlamaktadırlar.

Mühendislik eğitimi, ruhsuz, nötr, sorumsuz bir teknik eleman gibi değil bilimin ışığında, geleceğe ilerleyecek ve toplum için teorisini pratiğe dönüştürecek mühendisler yetiştirmelidir. Bu yüzden mühendislik eğitimi, analiz edilen konunun mercek altına alınarak problemin fiziksel mekanizmasının ortaya konulması, gelişen teknolojinin, bilimin yakından izlenerek orijinal çalışmalarının yapılmasına ve bilime katkı sunulmasına dayanmalıdır.

Ülkemizde gerici, şöven, ideolojik yapılanmaya göre şekillenen eğitim ve öğretim sisteminin değiştirilmesi gerekmektedir.

- İnsanlar okula başlama yaşından itibaren yetenekleri açığa çıkarılarak eğitilmeli ve yönlendirilmelidirler.
- Orta öğretimdeki ders kitaplarının içeriği bilimsel olmayan, ırkçı-gerici-cins ayrımcılığı öğeleri doludur. Bu müfredat acilen gözden geçirilerek düzeltilmelidir. Bugün

Türkiye’de yaklaşık 200 bin öğretmen 135 bin derslik açığı vardır.

- Klasik lise eğitimi her türlü teknolojik bilgi ve beceriden uzak üniversite öğrencisi adayı olabilen, topluma yarasız ve uyumsuz mezunlar vermektedir.
- Uygulanmakta olan ÖSYM modelinin verimsiz olduğu öğrenciler arasında genel bir kabulüdür. Öğrencilerin meslek seçiminde hataya düşmesini önlemek amacıyla lise öğrencilerinin mühendislik eğitimi ve iş alanları konusunda bilinçlendirilmesi ve yeteneğe göre seçim yapılmasını engelleyen puana göre yapılmasını sağlayan ÖSYM modeli değiştirilmelidir.
- Bütçeden eğitime ayrılan pay arttırılmalıdır. Eğitim tüm topluma eşit ve parasız verilmelidir.
- Ezberci eğitim yerine araştırma ve incelemeye dayalı sorgulayıcı eğitim olmalıdır.
- Bizler parasız, özerk, bilimsel ve demokratik bir üniversite istiyoruz. Bunun da sıkı bir birlikte olacağına inanıyor ve tüm öğrencileri bu birlikteliğe davet ediyoruz.
- Mühendisler mesleki görevlerini yerine getirirken toplumun güvenilirliğini, sağlığını ve refahını önde tutmalıdırlar. Mühendislik kurallarına, kararlarına uygun tasarlamak zorunda olduklarını bilmelidir ve tasarımlarını belirlenmiş standartlara uygun olacak şekilde yapmalıdırlar.
- YÖK sistemi günümüz eğitim modeli açısından verimli olmadığı bir gerçektir. Bu sistemin yerine özerk, demokratik, katılımcı bir üniversite sistemi hayata geçirilmelidir.
- Eğitim emekçilerinin önemli bir bölümü yoksulluk ve açlık sınırında yaşam mücadelesi vermektedirler. Bu durum bir an önce düzeltilmelidir.
- Eğitime yönelik kurulmuş olan demokratik kitle örgütlerini ve eğitim bileşenlerini bir araya gelmiş yeni bir eğitim sistemi oluşturup olgunlaştırabilmelidirler.

Toplumsal yapımızda gözlenen en önemli sorunlardan bir diğeri de insan olarak yarımız oluşturulan kadınlarımızın sorunlarıdır. Ülkemizde cinsiyet ayrımcılığı aile içi ilişkilerden başlayarak toplumsal yaşam içerisinde her düzeyde yaşanan bir olgudur. İş yaşamından, sosyal yaşamdan, aile içi yaşamda kadının kadın olmasından kaynaklı sorunlar tarihsel, kültürel, dinsel faktörler nedeniyle görmezden gelinmektedir. Ayrıca kadın sorunu indirgemeci bir mantıkla ele alınarak politika da malzeme olarak kullanılmaktadır.

Kadın sorununun doğa ile iç içeliği gerektiren jeoloji mesleğinin özelliğinden dolayı jeoloji mühendisi kadın meslektaşlarımız açısından özel yansımaları görülmektedir. Oysa: Üniversitelerimiz bünyesindeki bölümlere öğrenciler, kadın erkek ayrımı yapılmadan alınmakta, mesleğinin gerektirdiği zor arazi koşullarında bile çalışabileceği bilinciyle mezun olmaktadır. Aynı iş koşullarında erkeklerle eşit çalışma gücüne sahip kadın meslektaşlarımız çalışma hayatına girişte ve çalışma sürecinde ayrımcı uygulamalarla karşılaşmaktadırlar. Cinsiyet ayrımcılığı kamu kurumlarından, özel sektöre kadar birçok işyerinde görülmektedir.

İş yaşamında kadın meslektaşlarımıza karşı yapılmış hiçbir hukuki zemini olmayan bu çağdışı ayrımcılığı, sessiz kalarak kabul etmek mümkün değildir. Kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılması gereken, alınacak personelin sadece kadro ve pozisyonlarının ayrıntılı olarak belirtilmesi ve takdir yetkisinin başvuru sahiplerine bırakılmasıdır.

Cinsiyet ayrımcılığı ya da kadın sorunu derin tarihsel kökenleri olan bir sorundur. Kadın sorununu doğru tahlil edebilmek için sorunun kökenini doğru tespit etmek gerekir. Kadın sorunu sınıflı toplumlarla birlikte ortaya çıkmış ve bir toplum biçiminden diğerine devredilerek günümüze kadar gelmiştir. Bu nedenle kadın sorunu bugün dünya ölçeğinde egemen olarak süren, ayrıca dünyanın farklı noktalarında yaşanan, açlık, yoksulluk, savaş, etnik, dinsel faktörlerin etkisiyle kadınları özel olarak dramatik bir şekilde etkile-

yen bir özellik içermektedir. Ülkemizde ve komşu Irak'ta yaşanan savaş ortamında yaşayan kadınların yaşadıkları sorunlar bu açıdan çarpıcıdır.

Kadın sorunu bir cinsin diğeriyle olan hegemonik bağımlılık ilişkisine dayanıyor olmakla beraber, bir cinsin diğeriye karşı mücadele etmesiyle çözülemez. Mevcut sosyo-ekonomik yapı içerisindeki bütün ezilenlerin yoksulların dil, cins, ırk, ayrımı gözetmeksizin bir araya gelip sorunlarının çözümü için ortak bir mücadele yürütmeleri bir zorunluluktur. Bu nedenle namus ve töre cinayetlerine hep birlikte dur demek insanlık borcumuzdur. Irak savaşında mağdur olan kadınlarla, anadilinde eğitim hakkından dahi yoksun olan ve yoğun baskılara uğrayan Kürt Kadınıyla dayanışma, bu topraklarda yaşayan tüm kadınların "kadın dayanışması"nın merkezinde olmalıdır.

Egemen sınıfın çıkarlarına hizmet eden cinsiyetçiliği, Toplumun her zerresine işleyen cinsiyet ayrımcılığını yıkmak, ancak birlikte mü-

cadele, kadın dayanışması ile beraber tüm örgütlülüklerin topyekün bu ayrımcılığa karşı çıkmasıyla ve sınıfsız sömürsüz bir yaşama ulaşmakla mümkündür.

KADIN SORUNU ASLINDA ERKEKLERİN DE SORUNUDUR.

KADININ ÖZGÜRLÜĞÜ İNSANLIĞIN ÖZGÜRLÜĞÜDÜR.

Ülkemizin son yirmi yıllık tarihinde sosyal, kültürel ve ekonomik alanlarda çok hızlı bir değişim geçirdiği herkes tarafından bilinmektedir. Kuşkusuz ki 1980 askeri darbesinin toplumsal belleğimizde açtığı yaralar daha kapanmamıştır. Egemenler aynı zamanda da, toplumu ve özellikle gençliği psikolojik bir baskı altına alarak mücadelenin önüne geçmeye ve toplumun, dinamik kesimlerle bağlarını koparmaya çalışmaktadırlar.

50'li yıllardan 80'li yıllara kadar sorgulama, yorumlama, kendi özgün düşüncelerini yaratma ve ifade etmek gibi konularda ileri noktalara gelebilmiş gençliğin önemli bir kısmı olan öğrenci gençlik, bu gün bu yeteneklerinden yoksun bir şekilde evrilmeye devam ediyor. Geneli atomize olmuş, kolektif yaşamdan uzak, alternatifi göremeyen bu öğrenci tipolojisi kendine ev, okul ve suni eğlence alanları dışında bir yaşam alanı yaratamamıştır. İşsizlik, sağlık, barınma gibi en temel toplumsal sorunları tartışmak bir yana, doğrudan kendi yaşamını ilgilendiren sorunlarla ilgilenip kafa yormayı bile anlamsız bulmaktadır. Öğrenci profiline yarattığı bu etki ve odaların örgütlenme anlamında yeterli gayreti gösterememesi, odaları adeta öğrencilerden yalıtık bir görünüm verdiği açıkça ortadadır.

Bu gün yapılması gereken ivedi görevlerden biriside odaların öğrencilerin kendini ifade edebilecek alanları yaratmasıdır. Öğrencilerin içinde bulunduğu bilimsel, mesleki her türlü faaliyeti elinden geldiğince destelemesi, odanın yıllardır birikmiş deneyimlerinin öğrencilerle paylaşması, iş hayatında çıkabilecek sorunlarla ilgili öğrencilerin bilgilendirilmesi, geleceğin oda yöneticileri olarak yönetim kademelerinde ve bilimsel-teknik kurultaylarda

öğrencilerin de kendilerini ifade etmesi, öğrenci üyeliğin özendirilmesi odanın öğrencilerle bağlarını kurmak açısından son derece faydalı olacaktır.

Bu gün mühendislerinin mesleki ve sosyal alanlarda yaşadığı her sorun yarın bizi bekleyen sorunlardır. JeoGenç ya da Emogenç ya da İmogenç vb. birliktelikler odamızın, odaların bu alanda vermiş olduğu mücadelenin öğrencilere aktarılacağı araçtır. Oda ve öğrenciler ancak bu araçla güzel rengarenk bir kültür oluşturabilecektir.

Mühendislik mesleğinin örgütlendiği odalar ve bağlı olduğu üst birliği TMMOB toplumsal yaşamımızdaki etkinliği ve mesleki alanlarda kapsadığı kitleleriyle büyük bir güç konumundadır. Anayasanın 135. maddesine göre kamu kurumu niteliğindeki meslek örgütlenmesi olan odalar mesleğin bilimsel gelişimini, meslektaşların ortak çıkarlarını kamu ve ülke yararı gözeterek savunan, bilimle toplum arasındaki köprülerin koruyuculuğunu yapan bekçileri olmalıdırlar. Odaların global ölçekte mesleğe yapılan saldırıları göğüslemek, örgüt çatısı altında bir araya gelen meslektaşları bilim ve duyarlılık ekseninde harmanlamak, toplumsal üretim süreçlerinin içerisinde kendini tanımlayabilen bireyler olarak değiştirip geliştirmek ve diğer meslek disiplinleriyle bilimin yapılabilmesi ve topluma ulaştırılması konusunda ortaklaştırmak gibi görevleri vardır.

SORUNLARIMIZ ORTAK, GÜZELLİKLERİMİZ ÇOK

LAKİN PAYLAŞMAK İÇİN

KAYBEDECEĞİMİZ BİR DAKİKAMIZ BİLE YOK...

KAPİTALİZM, MÜHENDİSLER-MİMARLAR-UZMANLIK ÜZERİNE NOTLAR

Ekonomi politikalarını küreselleşme doğrultusunda belirleyen Türkiye'nin, kapitalizminin kurumları olan IMF, Dünya Bankası ve Dünya Ticaret Örgütünün tercih ve direktiflerine göre uyguladığı ekonomik politikalar milyonlarca insanı eğitim, sağlık, barınma ve

beslenme, eğitim gibi temel haklarından yoksun bırakırken, kamu varlıklarımız özelleştirmelerle yerli ve yabancı sermayeye peşkeş çekilerek çalışanlar işten atılmakta, temel kamu hizmetleri ticarileştirilmekte, doğal ve toplumsal kaynaklarımız bir avuç azınlığa aktarılmaktadır.

Türkiye, GATS kapsamında yer alan 155 hizmet alanlarının 72'sinde taahhütte bulunmuştur. Böylece genel olarak kamusal hizmet alanları piyasalaştırılarak yabancı sermayenin istilasına açılmakta; özel olarak taahhüt listesinde yer alan "Uzmanlık Gerektiren Hizmetler" kapsamında değerlendirilen mühendislik-mimarlık hizmetlerinin de bugün dünya pazarının yüzde 72'sini elinde bulunduran 4 büyük emperyalist ülkenin kontrolüne geçmesi süreci işlemektedir. Hizmet Ticareti Genel Anlaşması (GATS) özellikle eğitim, sağlık, enerji, iletişim, ulaşım, tüm mühendislik-mimarlık hizmetleri, çevre hizmetleri, belediye hizmetleri, muhasebe ve müşavirlik hizmetleri, sosyal güvenlik ve sigorta hizmetleri, kültür-sanat alanları, turizm ve tarımda sağlayacağı liberalizasyonla, kitlesel bir işsizliğe, küçük ve orta ölçekteki hizmet işletmelerin ortadan kalkması ile mülksüzleşmeye neden olacaktır.

Üretimden, tarımından, kendi birikim ve potansiyellerinden koparılan Türkiye'de; bu koşullar, emekçi sınıfları ve onların bir bölümünü oluşturan mühendis ve mimarların büyük çoğunluğunu doğrudan etkilemiş, istihdam alanlarını daraltmıştır. Küreselleşmenin ideolojik saldırısının sonucu olarak Türkiye'de Bireysellik, özel alan, serbest piyasa, hizmet üretimi, rekabetçilik, yerelcilik, yönetim, sivil toplumculuk, yolsuzluk, müşteri yükselen değerler haline gelmiştir Toplumun genel çıkarının bir avuç azınlığın çıkarı uğruna göz ardı edildiği günümüzde, insanların sağlıklı ve güvenli bir çevrede yaşam hakkı uzman/yetkin mühendisliğe kadar indirgenmiştir.

Küreselleşme sürecinde, hayatımızın her alanına alınıp satılabilir, ticarileşmeye araç olabilir metalar olarak bakılmaktadır. Herşeyin

alınıp satılabilir bir meta haline geldiği bir sistemde kamu hizmeti ve toplum yararı kavramlarının yerine piyasa kurulları, serbest piyasa, serbest tüketici, hizmet üretimi, sertifikasyon, akreditasyon gibi kavramlar kullanıyor.

Kavramlar düzeyinde yaşanan bu değişim, kapitalizmin son yirmi beş yıldan beri başlattığı küreselleşmenin dünyada ideolojik hegemonyasını sağlamak üzere yakaladığı tarihi bir sonucu olup, bu ideolojinin programı olan yeni liberal küresel pazar ekonomisinin bir seçenek olmasının sonucudur.

Üzerinde durulması gereken önemli bir konu da üretimin değişen niteliğine ve biçimine bağlı olarak değişen mühendislik-mimarlık eğitimidir. Teknik eğitim ve öğretim alanı tarihsel süreç içinde kurumsallaşmış yaygınlaşmıştır. Uluslar arası yeni rekabet koşullarında insan gücünün önemi teknoloji ve sermayeyle birlikte daha da artmıştır. Üniversite, sanayi ilişki ve işbirliği bu nedenle gündemden düşmemektedir.

Üniversitelerin temel hedefi bilimsel bilgiyi üretmek, bu bilgiyi üretecek insanlar yetiştirmek ve üretilen bilgiyi toplumla paylaşmaktır. Ancak günümüzde üniversitelerde bilimsel üretimden söz etmek mümkün değildir. Teknik alt yapısı daha yetkin olan bazı üniversitelerde üretilen bilim büyük sermaye gruplarının hizmetine sunulmakta, toplumsal fayda sağlanamamaktadır. Bilimin iş bölümü ve uzmanlık alanlarına göre parçalanışıyla üniversitelilerin gerçeğin bütünsel bilgisine ulaşma kanalları tıkanırken, üniversiteli ve bilim arasında yabancılaşmış bir ilişki biçimi olgunlaşmıştır. Piyasanın ihtiyaçları doğrultusunda şekillenen eğitim anlayışı, bilimi alınıp satılan bir mal haline getirip, üniversiteleri birer ticarethaneye dönüştürmüş ve öğrencileri müşteri konumuna indirgemıştır.

Özgür bir eğitim ne sermayenin ne devletin tahakkümünde, ancak özgür bir toplumda bilimin evrensel yasaları ışığında gerçeklik kazanabilir. Bilginin piyasa ilişkilerinin dışına taşınması, yani üniversitenin sermayeden

bağımsızlaştırılması ve üniversitelerde karar alma süreçlerine tüm üniversitenin eksiksiz katılımı sağlanmadan, üniversitenin tamamında yaşanan yabancılaşma ve yozlaşma giderilemez.

Tüm kamusal alanları ve eğitimi metalaştıran, özel yaşama alanlarını da atomize eden kapitalist ideolojik hegemonyaya karşı bayrak açılmadan, ne bilimsel bilgi üretilebilir ne de emekçi sınıfların ideolojik köleliği aşmasının önündeki engeller ortadan kaldırılabılır.

Eğitimin amacı insan potansiyelini harekete geçirmek olmalıdır. Oysa yapılan bunun tam tersidir. Eğitimin amacı eleştirmeyen, sorgulamayan, düşünmeyen tek tip insan yetiştirme ve insan potansiyelini bastırmak olarak anlaşılmaktadır. Eğitim, bilim, teknoloji vb. ile ilgili yaygın yanılsamanın, ideolojik bulanıklığın aşılması, ancak eleştirel bir yaklaşımla mümkündür.

Bir başka önemli nokta da, bilimin parçalanmışlığı ve dar "uzmanlık" alanları haline getirilmesiyle ilgilidir. Önce doğa ve insan bilimleri birbirinden koparılmış, sonra da "sosyal bilim" denilen küçük küçük kompartımanlara bölünmüş durumdadır. Oysa, toplumsal realitenin kendisi bir bütündür ve bir bütün olarak var olabilir ve kendini yeniden üretebilir. Elbette herkesin her konuda aynı yetkinlik düzeyine çıkması mümkün değildir ama, burada bilinçli bir saptırma söz konusudur. Herkesin dar bir alanın uzmanı haline gelmesi, sonuçta bütünün gözden kaçırılması sonucunu doğurmaktadır. Ortalık ağacı gören, ama ormanı göremeyen "uzmanlarla" dolup taşmaktadır ve "uzmanlık" hiçbir şeyden anlamamanın mazereti haline getirilmektedir.

Mevcut sistemin, eğitimden başlayarak oluşturduğu eşitsizlik, yetkin, uzman, sertifikalı, profesyonel vb. mühendislik-mimarlık tanımlarıyla tescillenerek, mühendis-mimarlar, serbest piyasa koşulları denen vahşi ormana terk edilmek istenmektedirler. Sorunlara eğitim, sanayi, istihdam, bölüşüm gibi tüm alanları kapsayacak bütünsel bir bakışla

yaklaşarak, kaynağına inmek ve çözmeye çalışmak yerine, varolan eşitsizliği derinleştiren bir yaklaşım benimsenmektedir.

Bilindiği gibi, 17 Ağustos 1999 depreminden sonra yürürlüğe sokulan “Yapı Denetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname”yle kamusal denetim alanı “özel şirketlere” devredilerek ticarileştirilmiştir. Kararnameye haklı olarak karşı çıkan TMMOB, bu kararnamenin iptali için mücadele etmiş, açılan dava sürecinde yer almıştır. Ancak bazı Odaların, bu kararname kapsamında “uzmanlık” belgeleri verdikleri de bilinmektedir. Yoğun olarak tartışılan “Yetkin Mühendislik” konusu AB sürecinde yürütülen çalışmalar nedeniyle daha da güncelleşmiştir.

TMMOB’ nin 5-6 Nisan 2003 tarihinde Ankara’da yaptığı “Mühendislik-Mimarlık Kurultayın” da yetkin mühendislik tartışma alanlarından biri olmuş, yoğun tartışmalar sonucunda TMMOB’ nin yetkin mühendislik konusunda çalışmalar yapması ilkesi benimsenmiştir. TMMOB yönetim kurulu başkanlığına yetkin mühendislik konusunda 3458 sayılı Mühendis-Mimarlar Hakkında Kanunu ve 6235 sayılı TMMOB yasasında değişiklik yapılması talebinde bulunmuştur (37. dönem TMMOB çalışma raporu s.191).

Bayındırlık Bakanlığının oluşturduğu 29 Eylül-1 Ekim tarihindeki 1.deprem şurası toplantısında yetkin mühendislik kanun tasarısı önerilmiş, TMMOB katılımcıları bu yasayı destekler tavrı almışlardır. Daha sonra Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından TMMOB’ den yetkin mühendislik ile ilgili kanun tasarısı istenmiş TMMOB tarafından 28 Şubat 2005 tarihinde bakanlığa tasarı gönderilmiştir.

Bir yandan bakanlıkça gündeme getirilen uzman-yetkin mühendislik konusu, diğer yandan TMMOB ortamlarında yanıt bularak ortaklaşa bir süreçte olgunlaştırıldığını görüyoruz. Oysa 1980 yılı sonrasında yatırımlardaki azama ve ekonomik büyüdeki yavaşlama nedeniyle, ihtiyacı karşılayacak düzeyde istihdam yaratılamadığı bizzat iktidar sahipleri ta-

rafından itiraf edilmektedir. Bu durum, mühendisler ve mimarlar için de geçerlidir. Mevcut işsiz meslektaşlarımıza ek olarak, her yıl mezun olan 25 bin dolayındaki mühendisin ve mimarın istihdam edilebilmesi için, ilgili sektörlerde büyük ölçüde yatırım yapılması gerektiği açıktır.

Uygulanan eğitim politikaları da var olan olumsuzluğa yeni olumsuzluklar eklemiştir. 1960’larda özel mühendislik okulları ile başlayan plansız okul açma, 1980’lerden sonra tam bir anarşiye dönüşmüştür. Bizzat DPT verileri ülkemizde 2005 yılında 375 bin mühendis ve mimar ihtiyacı olduğunu söylerken, mühendislerin ve mimarların günümüzdeki toplamının 500 bine yaklaşması bu alandaki plansızlığın açık bir göstergesidir

Ülkenin sanayileşme süreçlerinden uzaklaştığı, neoliberal politikalar çerçevesinde tamamen yabancı tekellerin egemenliğindeki bir ekonomik yapıda mesleki yeterlilik ve mesleki yetkinlik, mühendislik ürünleri ve hizmetleriyle ilgili sorunları aşmada tek başına yeterli değildir. Kuşkusuz, mühendislik hizmetlerinin niteliği ile ilgili yaşanmış birtakım sorunlar vardır. Ama bu sorunları önlemenin yolu, eğitim sistemiyle ilgili temel bir eleştiriyi yapmak, kamusal denetim sistemiyle ilgili olarak denetim sistemlerindeki eksiklikleri sorgulamadan, bunları halletmeden çözümlenmeyeceğini görmemiz gerekiyor.

YÖK’te şu anda bir hazırlık var: Diplomalara unvan yazılması kaldırılıyor. Artık diplomada MÜHENDİSLİK ÜNVANI yazmayacak, “ekteki

transkribdeki dersleri alarak, başarıyla mezun olmuştur” biçiminde belirtilecek. Bu hangi odaya gidecek? Üniversitelerde verilen bilgiler azaltılıyor. Şu anda bilgini gelişimi, değişimi, ömrü yoktur, hiç kimseye “uzman, yetkin” diyemeyiz, gelişmelere karşı kişinin sürekli literatürü takip etmesi, hayatla bir olması, bilgisini artırması söz konusudur. Dolayısıyla, piyasa kendiliğinden iş verdiği kişilerde bunu arar. TMMOB’un yapması gereken asıl işlev, eğitimin gelişmesine, daha bilgili mühendis, mimarların mezun olmasını sağlayacak katkıları yöneltmeleri, mekanizmalarını ortaya koyması gerekir. Yetki belgesi veriyorsanız, bir olumsuzlukta yetki belgeleri sahipleri mesleki faaliyetlerinin sorumluluğunu TMMOB yüklenecek midir? Yetkili, yetkisiz ayrımı yapıyor. Nasıl sonuç doğuracak? Belgeyi veren kurum sorumluluğunu yüklenir. Bu belgeler toplum yararı için mi, yoksa kişisel çıkar için mi kullanılacaktır?

Odalar, üyelerinin mesleki gelişimlerine katkı koyar, meslekiçi eğitim verir, katılım ve gerekiyorsa başarı sertifikaları verir. Yetki kargaşası doğurmadan meslekiçi eğitim bu çerçevede yapılmalıdır. Bu nedenlerle, bireyleşme ve uygulamada kaosa yol açacak sonuçların doğmaması için TMMOB dikkatli olmalıdır.

“Uzman kimdir ve kime göre uzmandır” sorusu aslında cevaplandırılmayan bir sorudur. TMMOB tarafından uzmanlık “belli bir iş için gerekli özel bilgi, deneyim ve beceriye sahip olma” diye tanımlanıyor. Bu gerekli bilgi, deneyim ve becerinin odalarda “misem” denilen meslek içi sürekli eğitim merkezlerinde alınacağını söylüyor. Yani bizim bunca yıl mühendis olmak için aldığımız eğitimi boşa çıkararak “yetkin mühendisi ben yetiştiririm ve bunun yeri odalardır” gibi bir anlayışla olaya yaklaşıyor. Peki odalar yetkin bir mühendis yetiştirecek kadar yetkin mi?

Burada sorunları ve bu sorunlara karşı önerilen çözümleri birbirinden iyi ayırmak gerekir. Bizde üniversitelerde verilen mühendislik eğitiminin yeterli bir eğitim olmadığını biliyoruz. Ama bunu söylerken yani bir taraftan üniversitelerdeki eğitimi eleştirirken diğer ta-

raftan bu eğitimi veren kişileri “misem” denilen yerlere öğretici olarak çağırıp kendimizle çalışmıyoruz. Bununla birlikte akademisyenleri uzman saymıyorsunuz. Öğrenciler olarak soruyoruz: bir mühendisi yani yetkin bir mühendisi yetiştirmek için üniversitelerdeki akademik kadro yeterince yetkin değil mi? Peki eğer yeterince yetkin değilse bu akademik kadrodaki öğretim üyelerinden niye odalarda ders vermesini istiyorsunuz. Eğer gerçek niyetiniz iyi mühendisler yetiştirmek ise işte bu iki durum birbiriyle çelişiyor.

TMMOB, mesleki örgüt olduğu kadar, demokratik kitle örgütü olduğunu da unutmamalıdır. Buradaki sonuçlarda, alınan kararların uygulanması noktasında yasal süreçlerde, üyelerinin haklarını kısıtlayan, bunları ekonomik süreçler içerisinde zaten işsizliğin yoğun olduğu bir yapıda çok daha ucuz koşullarda çalışma, emeğin sömürsünün dolaşımıyla bir şekilde yeniden yaşanması noktasındaki sonuçları üretmemesi gerekir. Bu anlamda da yetkinlikle ilgili, adına ne dersek diyelim bu konudaki çabaların TMMOB tarafından desteklenmesi olumludur. Ama bunların üyeler arasında, mesleği uygulama noktasındaki yasal birtakım farklılıkları TMMOB tarafından uygulanması kitle örgütü mantığıyla, ülkenin genel ekonomik, sosyal, kültürel, siyasal sorunlarıyla birlikte düşündüğümüz noktasında çözüm olduğunu asla unutmamalıdır. Bunu yapma noktasında bu örgüt, kendi yapısını, kendi bindiği dalı kesmek durumunda kalabilir.

AB’ye uyum altında sürdürülen “Mesleki Yetkililiklerin Düzenlenmesi ve Tanınması Hakkında Kanun Tasarısı” görüşmeleri de bu süreci tetiklemektedir. Yapılan araştırmalar, Türkiye’de mühendislerin yüzde 80’inin ücretli çalışanlar olduğu gerçeğini ortaya çıkarmaktadır. Türkiye’de üretim süreçlerinde, emeğin örgütlenmesinde, piyasa koşullarında yaşanan dönüşüm, buna bağlı uluslararası ve ulusal işbölümü, Türkiye’ye biçilen rol görmezden gelinerek ya da yok sayılarak yetkin mühendislik konusu ele alınamaz. Kapitalist sistemde, piyasanın yükseltildiği bir dönemde

mühendis ve mimarı bölen, ayrıştıran, yeni işbölümüne uydurmaya çalışan girişimleri onaylamak mümkün değildir. Sorun şudur: Yaşanan bu süreç onaylanacak mı, yoksa buna karşı mücadele mi edilecektir?

Nedenler bu kadar açık ve ortada iken, mühendis-mimarı ayrıştıran sistem yerine, sistemin ortaya çıkardığı olumsuz koşulları kabul eden yaklaşımlar kime hizmet edecektir? Bu yaklaşımlar nereden beslenmektedir?

Pozitivizm, olan ile olması gereken, olgular ile değer yargıları arasında yaptığı ayırım temelinde, bilimi var olanı açıklayan, değer yargısı içermeyen bir faaliyet alanı olarak tanımlamakla bilim ve bilim olamayan arasında kesin bir tercih yapmıştır. Bu tercih, aynı zamanda, sadece olanı açıklamaya yönelen pozitivizm için, mevcut bir toplumsal-siyasal örgütlenme tarzının meşrulaştırılması anlamına gelmektedir. Nitekim, pozitivist anlayışa uygun siyaset bilimi teorileri liberal demokrasileri ele alırken bu düzenin eleştirilmesine değil, esasında iyi olarak kabul edilen bu düzenin sorunlarını nasıl çözülebileceğine yönelmiştir.

Sorun, mevcut bir sistemi meşrulaştırmak ve bunu da "bilimsellik" adı altında yüceltmek ile geleceği her tarihsel durum içinde eşitlik, özgürlük ve demokrasi temelinde kurmak arasında yapılacak tercihte yatmaktadır.

Ama biz öğrenciler olarak,

Yetkin mühendisliğin:

1. Adına piyasa dediğimiz ve bu piyasada, belli bir zümrenin yani yetkin olduklarını söyleyen küçük bir grubun en büyük yeri kapmak ve pastadan en büyük payı almak için başvurduğu bir oyun olduğunu biliyoruz.
2. Hizmetin daha iyi değil, daha ucuza üretilmesini ve sermayeye ucuz emek gücünü sağlayacağını biliyoruz.
3. Varolan işsizlik koşullarında, yeni mezunlar için iş bulma ve üretme koşullarını yok ettiğini ve bu mezunları niteliksizleştirmenin ve yoksullaştırmanın bir aracı olacağını biliyoruz.

4. Belli bir zümrenin, az sayıda olacak adına yetkin denen ve işin ehli oldukları düşünülen kesimin rant ve çıkarlarına hizmet edeceğini biliyoruz.

5. Piyasada haksız rekabet koşullarını oluşturacağını ve bu haksız rekabet koşullarının yeni mezun olacak mühendislik öğrencilerinin ekmeğini elinden alacağını biliyoruz.

6. Mezun olarak, diploma ile kazandığımız hakların elimizden alınacağını biliyoruz.

7. Yabancı mühendislerin akreditasyon konusu altında, çalışma koşullarına hiçbir kısıtlama getirilmeyeceğini ve yapacağımız işlerde yabancı mühendislere göre vasıfsızlaştırılacağımızı biliyoruz. Kendimizi kandırmayalım.

Son söz olarak, Yetkin mühendislik, tüm yapı taşlarıyla ters-düz edilmelidir. TMMOB bunu yeniden tartışmaya açmalı ve benimsediği toplumsal mantık çerçevesi ile yeniden irdelemelidir. Yetkin mühendisliği savunanlar, bu süreçte mühendisliğin ne olacağını da, nasıl bir duruma yöneleceğini de ortaya koymalıdır. Paralı eğitime karşı çıkan, sınıfsız bir toplum ve sömürsüz bir yaşam isteyen, bireysel çıkarları değil toplumsal çıkarları benimseyen TMMOB'nin, bu yabancılaşma sürecinde kapitalizmin oyununa alet olmaması gerekir ve bununla birlikte kurslar ve sınavlar ile yetkinlik sıfatını vereceğini düşünerek yeni bir rant kapısı açmaması ve haksız bir kazanç sağlamaması gerekir. Biz özerk, bilimsel, demokratik bir üniversite ve mühendislik eğitimi istiyoruz. Mühendisleri teknik bir eleman gibi değil, bilimin ışığında geleceğe ilerleyecek ve toplum için teorisini pratiğe dönüştürecek bireyler olarak düşünüyoruz. Bir mühendisin yetişeceği ve yetkinleşeceği yerin ezberci eğitimden uzak üniversiteler olduğunu savunuyoruz. Gelin yetkin mühendislik için harcadığımız enerjiyi üniversitelerdeki mühendislik eğitiminin daha iyi olması için harcayın ve bizi niyet sorgulamasına yönlendirmeyin.

YETKİN MÜHENDİSLİĞE HAYIR."